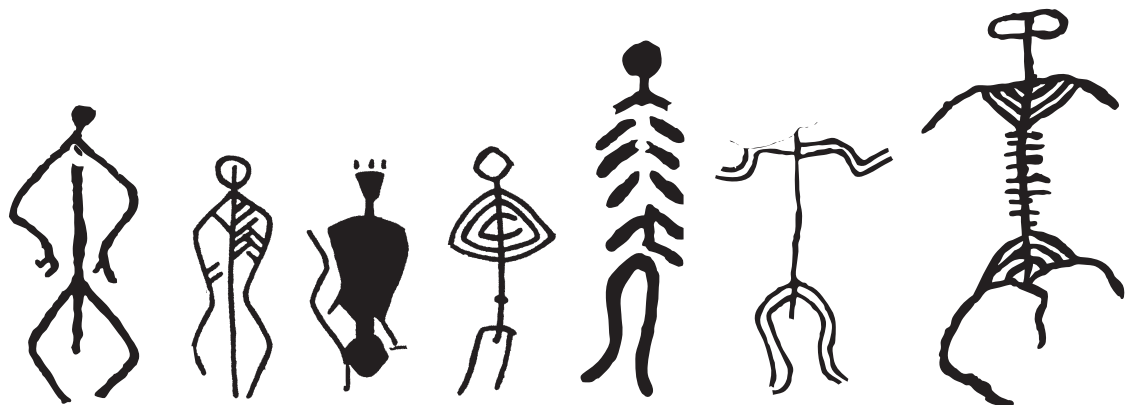

Primitive

tider

2014
16
arkeologisk
tidsskrift

16

Primitivetider
2014 16. årgang

Primitive tider utgis av Steinar Solheim (red.), Jostein Gundersen, Elise Naumann, Hege Skalleberg Gjerde, Josephine Munch Rasmussen, Heidi Mjelva Breivik og Ole-Marius Kildedal.

ISSN 1501-0430

Postadresse:

Primitive tider

Postboks 7009, St. Olavs plass

0130 Oslo

E-post: kontakt@primitive-tider.com / abonnement@primitive-tider.com

Internett: www.primitive-tider.com

Grafisk utforming: Ole-Marius Kildedal, Steinar Solheim og Elise Naumann

Trykk: Reprosentralen ved Universitetet i Oslo

©Primitive tider. Ettertrykk for mangfoldiggjøring kun etter avtale med redaksjonen.

Forsideillustrasjon: Skjelettfigurer fra Vingen. Illustrasjon: Trond Lødøen

Skrive for *Primitive tider*?

Primitive tider oppfordrer spesielt uetablerte forfattere til å skrive. Vi er interessert i artikler, kommentarer til tidligere artikler og anmeldelser av faglitteratur. Kanskje blir din artikkel neste nummers debatttema! Send inn ditt manuskript og la det få en faglig og seriøs vurdering av redaksjonen. Husk at hele prosessen kan være tidkrevende, så planegg å være ute i god tid. Innleveringsfrister finner du på våre nettsider. Det er likevel ingen grunn til å vente til siste øyeblikk, send gjerne inn før fristen!

For å lette arbeidet for deg og for oss, er det helt nødvendig at du setter deg godt inn i forfatterveiledningen og følger den. Forfatterveiledningen finner du på våre nettsider:

www.primitive-tider.com

Artikkelutkastet bør lengdemessig omtrent tilsvare den ferdige artikkelen. Det må med andre ord være noe mer enn en skisse/ løse ideer, men også vesentlig kortere enn en avhandling.

Vi ser fram til å høre fra deg! Kontakt oss enten pr. mail: kontakt@primitive-tider.com eller send utkastet til postadressen over.

INNHold

Power, politics and entanglement Ian Hodder	7
Metodologisk partikularism i den postkoloniala bronsåldersdiskursen Magdalena Forsgren	19
Fetisjering i arkeologiske forklaringer Erlend Kirkeng Jørgensen	35
På sporet av senmesolittiske døderiter. Fornyet innsikt i alderen og betydningen av bergkunsten i Ausevik, Flora, Sogn og Fjordane. Trond Lødøen	51
Ufarlige forbindelser? Om metode i teoridebatten. Svein Vatsvåg Nielsen	77
DEBATT	
Noen synspunkt på den tidligmesolittiske bosetningen i Sør-Norge Leif Inge Åstveit	87
Kommentarer til Leif Inge Åstveit: «Noen synspunkt på den tidligmesolittiske bosetningen i Sør-Norge» Inger Marie Berg-Hansen	105
Kommentar til Leif Inge Åstveit: «Noen synspunkt på den tidligmesolittiske bosetningen i Sør-Norge» Sigrid Dugstad	111
Kommentar til Leif Inge Åstveit: «Noen synspunkt på den tidligmesolittiske bosetningen i Sør-Norge» Ingrid Fuglestvedt	115
Kommentar til Leif Inge Åstveit: «Noen synspunkt på den tidligmesolittiske bosetningen i Sør-Norge» Frode Svensen	121
Svar på kommentarer fra Inger Marie Berg-Hansen, Sigrid Dugstad, Ingrid Fuglestvedt og Frode Svensen Leif Inge Åstveit	129

TEMA: «All makt til arkeologene?»

Det Norske Arkeologmøte 2013: ”All makt til arkeologene?” 137

Lillebror ser deg 139
Jostein Bergstøl

Kartlegging av historisk og nåværende landskaps- og ressursbruk i Finnmark 143
Alma Thuestad, Einar Eypórsson og Stine Barlindhaug

Den globale grøfta. Rett på nett frå felt. Dialog med meinigmann og kvarandre på Norark. 153
Tove Eivindsen

BOKMELDING

Frode Iversen og Bo Lilledal Andersen: 159
Arkeologene. Nytt lys på fortidens gåter.
Magnus Hoem Iversen

Lars Erik Gjerpe og Axel Mjærum (red.): 163
E18-prosjektet. Gulli-Langåker bind 1-3
Geir Grønnesby

Unn Pedersen: 167
På en gård i vikingtiden.
Trude Eriksen

Unn Pedersen:

På en gård i vikingtiden.

Gyldendal Norsk Forlag 2013, innbundet, 64 sider. ISBN: 9788205446649

Trude Eriksen
Museum Stavanger

På en gård i vikingtiden er skrevet av Unn Pedersen og er utgitt på Gyldendal Norsk Forlag. Dette er andre bok i serien om vikingbarna Tora og Ravn. *På besøk i vikingbyen Kaupang* ble utgitt i 2009.

På en gård i Vikingtiden innledes med en kort innføring i arkeologi hvor leseren får vite hvordan arkeologene jobber med utgravinger og hva de forsker på. Gjennom historien om Tora og Ravn får vi innblikk i hvordan hverdagslivet på en gård i vikingtiden kan ha vært. Handlingen foregår i Vestfold. Tolv fiktive kapitler tar oss med inn i vikingenes verden, og etter hver historie følger en faktadel som gir dybde til historiene som fortelles.

Vi møter Tora som sammen med foreldrene sine er på sledetur på veg fra Kaupang til gården hvor Toras fetter Ravn bor. Det nærmer seg juleblot og Tora og Ravn får være med på forberedelsene til den store festen. Ritualer knyttet til denne høytiden som ofring til de døde på gravfeltet og til gudene, slakting og selve festen er spennende og engasjert beskrevet.

Hverdagslivet i et langhus fra vikingtiden, slik Ravn og familien hans bor, er godt skildret i både fakta og fiksjonsdelen. Vi får kunnskap om hvordan menneskene bodde og arbeidet i langhusene. Utgravingen av et langhus på Moi i Setesdal viser oss hvordan arkeologene har avdekket stolpehull og ut i fra disse kan rekonstruere langhusene fra vikingtid. Vi får høre om matlaging, hygiene, husdyrhold,

korndyrking og kosthold. Klesproduksjon og klesdrakt er også beskrevet.

Barnearbeid var vanlig i vikingtiden. Arbeid i fjøs, skogsarbeid, spinning og veving er arbeidsoppgaver vi får kjennskap til ettersom Tora og Ravn på egenhånd og sammen med de voksne er med på å utføre dette. Vi får også bli med barna på skitur og når familien samles ved bålet for å høre historier. Sammen med beskrivelsene i faktadelene er boken med på å synliggjøre barn i forhistorien.

Fortellingen om Tora og Ravn er basert på arkeologisk forskning og funn fra blant annet Oseberggraven og gravfunnet på Gulli og Kaupang i Vestfold, undersøkelser av bosetningsspor i Moi i Setesdal samt funn fra Drevja i Nordland. I faktadelene er flere av gjenstandene vi leser om i den fiktive historien avfotografert med billedtekst og ofte en utfyllende beskrivelse av det enkelte funn. Fotografier av gjenstander fra vikingtid gjør det interessant for barna å trekke paralleller til handlingen rundt Ravn og Tora, og faktadelen forklarer hvordan de ulike gjenstandene har blitt bevart.

Historiske skrifter som ligger til grunn for fortellingene er blant andre høvding Ottars beretninger til kong Alfred den store, Snorres Sturlasons saga, Egils saga og Volsetåtten. Ritualet med Volse kan vi lese om i kapittelet som omhandler juleblotet og i flere av de andre kapitlene får vi kjennskap til forestillinger om livet etter døden og de norrøne gudene.

Forfatteren har et interessant kjønnsperspektiv i boken. Tora er bokas heltinne og blir beskrevet som den vildeste og mest aktive av barna. Karakteren Tora er med på å gjøre boken befriende å lese. Barnebøker fremstår ofte svært konservative når det gjelder kjønn, og er dermed med på å sette nokså tradisjonelle idealer for barnas identitet. På skituren barna legger ut på klager Tora over hvor upraktisk det er å ha kjole når man går på ski, hun sniker seg også bort fra spinningarbeidet, det tradisjonelle kvinnearbeidet, for å hjelpe Ravn med fjøsstellet i stedet. Mens Ravn mater dyrene hopper Tora i høyet og Ravn kaller henne «Tora villstyring». Også av de voksne i fortellingen beskrives Tora som egenrådig. Ravns mor har vært gift tidligere, men valgte å skille seg fra mannen sin før hun giftet seg med Ravns far. Toras mor arbeider utenfor hjemmet. Hun er handelskvinne og selger stoffer som hun selv har vevet. Disse fortellingene forankres i faktadelen som presenterer leserne for kvinners rettigheter i ekteskapet og retten til skilsmisse.

Boken tar også for seg de sosiale strukturene i vikingtiden. Toras møte med trelle på gården til Ravn forteller om det nedlatende synet på trelle som storbøndernes eiendeler og slaver. Trelles arbeidsoppgaver nevnes i ulike kapitler. Noen av gravfunnene som er beskrevet i faktadelene forteller også om skillene mellom fattig og rik. Vi får også innblikk i hvor viktig det var for mennesker i vikingtiden å ha nære forhold til venner og familie, samt den sosiale funksjonen ordningen med fosterbarn hadde. Den vanligste familiekonstruksjonen var storfamilien hvor flere generasjoner bodde i samme hus.

Unn Pedersen har flettet sammen den fiktive historien med fakta om arkeologiske funn og teorier rundt det arkeologiske materialet på en spennende måte. Trond Bredesens livlige illustrasjoner og figurene Ravn og Tora gjør det morsomt å lese denne lærerike boken som passer for barn i alderen 8-12 år. Historiene om Tora og Ravn og alt de opplever på gården er inspirerende. Spennende og detaljerte opplysninger om ulike funnlokalteter og arkeologisk materialet i

faktadelene gjør dette til en god bok som jeg tror kommer til å vekke interessen for arkeologi hos både barn og voksne.

PRIMITIVE-TIDER.COM

ISSN 1501-0430

PRIS KR. 200,-